

Sygn. akt I ACa 1267/13

## WYROK

**W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 24 września 2014 r.

**Sąd Apelacyjny w Poznaniu, I Wydział Cywilny** w składzie:

Przewodniczący:	SSA Marek Górecki
Sędziowie:	SSA Mariola Głowacka SSA Bogdan Wysocki (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Kinga Kwiatkowska

po rozpoznaniu w dniu 24 września 2014 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **K. S.**

przeciwko **(...) spółce akcyjnej V. (...) z siedzibą w W.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 9 października 2013 r., sygn. akt XII C 2334/12

1. oddala apelację;

2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.700 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

/-/ M. Głowacka /-/ M. Górecki /-/ B. Wysocki

Sygn. akt I ACa 1267/13

## UZASADNIENIE

**Powód K. S.** pozwem wniesionym dnia 31 października 2012 r. domagał się zasądzenia na swoją rzecz od **pozwanego (...) S.A. V. (...) w W.** kwoty 108.900 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 29 września 2011 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie kosztów postępowania.

**Wyrokiem z dnia 9 października 2013 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 108.300 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 18 grudnia 2011 r. do dnia zapłaty (pkt 1); w pozostałym zakresie oddalił powództwo (pkt 2); kosztami procesu obciążył pozwanego (pkt 3).**

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia i wnioski.

Powód nabył w 2009 r. w komisie na terenie Niemiec używany pojazd marki V. (...), rok produkcji 2007, który zarejestrowany został w styczniu 2010 r. pod nr (...). Wraz z autem kupujący otrzymał dwa kluczyki samochodowe. Nie uzyskał wówczas informacji, by nie były one oryginalne.

K. S. zawarł z (...) S.A. V. (...) w W. Oddział w P. umowę ubezpieczenia Auto – Casco w zakresie pełnym (dalej: (...)) przedmiotowego pojazdu. Okres ubezpieczenia ustalono na odcinek czasu od 21 stycznia 2011 r. do dnia 20 stycznia 2012 r. Suma ubezpieczenia została oznaczona na kwotę 108.900 zł brutto. Do wypadków objętych ubezpieczeniem zaliczono kradzież pojazdu.

Przy zawieraniu umowy przedstawiciel ubezpieczyciela nie usiłował ustalić, oryginalnego bądź nie, pochodzenia kluczyków samochodowych posiadanych przez powoda, pytał wyłącznie o ich ilość. Kluczyki nie były wówczas poddawane oględzinom, w przeciwieństwie do samego auta. Ubezpieczyciel nie sporządził zdjęć fotograficznych kluczyków. W treści wniosku o ubezpieczenie zamieszczono jedynie informację, że liczba kompletów kluczy do pojazdu wynosi 2, a każdy komplet składa się z jednego klucza. W dokumencie tym nie zawarto danych odnośnie, oryginalnego bądź nie, pochodzenia kluczy.

Zgodnie z postanowieniami Ogólnych Warunków Umów (...) S.A. współkształtujących treść łączącej strony umowy ubezpieczenia AC, ubezpieczyciel może zwrócić się do ubezpieczającego o dodatkowe informacje, uzależniając zawarcie umowy od ich dostarczenia oraz treści (§ 3 ust. 2).

Do obowiązków ubezpieczającego należało podanie do wiadomości (...) S.A. wszystkich znanych sobie okoliczności dotyczących przedmiotu ubezpieczenia, o które (...) S.A. zapytywało w formularzu lub innych pismach przed zawarciem umowy. W czasie trwania umowy ubezpieczający zobowiązany był do pisemnego zawiadomienia ubezpieczyciela o wszelkich zmianach tych okoliczności, po powzięciu o nich wiadomości. (...) S.A. nie ponosił odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem postanowień poprzedzających nie zostały podane do jej wiadomości. Jeżeli do ich naruszenia doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek przewidziany umową i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym (§ 12 ust 1-3).

W czasie trwania umowy ubezpieczający i osoby uprawnione do korzystania z pojazdu, a także ubezpieczony jeśli wiedział, że umowę zawarto na jego rachunek, zobowiązani są do powiadomienia ubezpieczyciela o utracie lub skopiowaniu kluczyków lub innego urządzenia przewidzianego przez producenta pojazdu do uruchomienia silnika lub odblokowania zabezpieczeń przeciwkradzieżowych, a także o wymianie kluczyków lub takiego urządzenia (§ 12 ust. 5 pkt 3).

Z kolei, jeżeli na podstawie badań zleconych przez ubezpieczyciela okaże się, że w okresie ubezpieczenia kluczyki lub inne urządzenia przewidziane przez producenta pojazdu do uruchomienia silnika lub odblokowania zabezpieczeń przeciwkradzieżowych zostały skopiowane, a ubezpieczający lub osoba uprawniona do korzystania z pojazdu nie powiadomi o tym fakcie ubezpieczyciela, ten odmówi wypłaty odszkodowania za szkodę powstałą wskutek kradzieży pojazdu (§ 12 ust.10).

W przypadku szkody polegającej na kradzieży pojazdu ubezpieczyciel wypłaci odszkodowanie, jeżeli ubezpieczający przekaze mu kluczyki lub inne urządzenia przewidziane przez producenta pojazdu do uruchomienia silnika lub odblokowania zabezpieczeń przeciwkradzieżowych, liczbie i stanie (tj. oryginały lub kopie) podanych we wniosku o ubezpieczenie, chyba że zostały utracone na skutek rozboju lub wymuszenia rozbójniczego (§ 13 ust.22 pkt 2b).

Oba klucze samochodowe przynależne do skradzionego pojazdu powoda składają się z tzw. pilota i tzw. grotów (brzeszczotów). Oba posiadają logo producenta. Grot jednego z kluczy nie jest oryginalny, był w przeszłości dorabiany. K. S. nie wiedział o tym przy zawieraniu umowy ubezpieczenia AC z pozwanym. Powód nie dorobił tego klucza w okresie ubezpieczenia. Data w jakiej kopiowanie nastąpiło nie jest możliwa do ustalenia choćby w przybliżeniu.

29 sierpnia 2011 r. samochód marki V. (...), o nr rej. (...) został skradziony. Tego samego dnia powód zawiadomił (...) S.A. o szkodzie.

W toku postępowania likwidacyjnego pozwany dokonał mechanoskopijnego badania dostarczonych mu przez powoda kluczy samochodowych, w wyniku którego stwierdzono, że jeden z nich został dorobiony w okresie ostatnich 6 miesięcy przed ekspertyzą.

(...) S.A. otrzymało zestaw kluczy od powoda dnia 17 listopada 2011 r..

Pismem z dnia 12 stycznia 2012 r. (...) S.A. powiadomiła K. S. o negatywnym rozpatrzeniu jego wniosku o wypłatę odszkodowania. Podstawę odmowy stanowiło ustalenie, że powód dorobił jeden z kluczy w okresie ubezpieczenia, o czym wbrew postanowieniom OWU AC nie powiadomił ubezpieczyciela.

Mimo odwołania powoda od tej decyzji stanowisko (...) S.A. nie uległo zmianie.

Wartość rynkowa brutto należącego do K. S. pojazdu w dniu 29 sierpnia 2011 r. wynosiła 108.300 zł.

Z dniem 31 lipca 2012 r. pozwany (...) S.A. V. (...) w W., Oddział w P. stał się następcą prawnym (...) S.A. V. (...) w W..

W ocenie Sądu Okręgowego w świetle dokonanych ustaleń faktycznych żądanie powoda w znacznej części zasługiwała na uwzględnienie.

Między stronami nie było sporu co do związania umową ubezpieczenia AC oraz zaistnienia wypadku objętego ubezpieczeniem. Powód udowodnił wysokość szkody, a pozwany nie zdołał wykazać okoliczności dezaktualizujących jego odpowiedzialność. Zgodnie z treścią art. 805 k.c. przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę (§ 1). Świadczenie ubezpieczyciela polega w szczególności na zapłacie, przy ubezpieczeniu majątkowym - określonego odszkodowania za szkodę powstałą wskutek przewidzianego w umowie wypadku (§ 2 pkt 1). Wobec tego Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 108.300 zł.

Chwilę od której pozwany pozostawał w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia Sąd ustalił w oparciu o treść art. 817 § 1 k.c. i art. 481 § 1 i 2 k.c. Ubezpieczyciel otrzymał klucze samochodowe, które mógł następnie poddać badaniom mechanoskopijnym zgodnie z procedurą przewidzianą w OWU dnia 17 listopada 2011 r., tak więc wypłata odszkodowania winna nastąpić najpóźniej 17 grudnia 2011 r. Pozwany pozostawał w opóźnieniu od dnia 18 grudnia 2011 r., dlatego ten dzień Sąd oznaczył jako początkowy dla biegu odsetek ustawowych.

Ponieważ powód domagał się zasądzenia od pozwanego kwoty 108.900 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 29 września 2011 r. do dnia zapłaty, powództwo pozostałym zakresie podlegało oddaleniu.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 100 zd. drugie k.p.c. uznając, że powód uległ w zakresie dochodzonego roszczenia tylko w nieznacznej części.

**Apelację od wyroku złożył pozwany, zaskarżył go w części tj. w pkt 1 i 3.** Pozwany zarzucał rozstrzygnięciu:

- naruszenie prawa materialnego tj. art. 815 § 3 k.c. poprzez błędne zastosowanie polegające na przyjęciu, że: ubezpieczyciel zobowiązany jest do wypłaty odszkodowania mimo, że ubezpieczający podał do wiadomości

ubezpieczyciela niezgodnie z prawdą okoliczności o które zapytywał ubezpieczyciel a dotyczące ilości kluczy do pojazdu; ubezpieczyciel zobowiązany jest do wypłaty odszkodowania mimo, że ubezpieczający nie zawiadomił ubezpieczyciela o skopiowaniu kluczy do pojazdu, szczególnie, że okoliczności te miały istotny wpływ na zwiększenie prawdopodobieństwa wypadku objętego umową,

- błąd w ustaleniach faktycznych na skutek naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 278 k.p.c. polegający na: oparciu się jedynie na wnioskach opinii biegłego mgr inż. M. J. (1), mimo, iż biegły nie był w stanie udzielić odpowiedzi na istotne dla rozstrzygnięcia sprawy pytania dotyczące czasu w jakim nastąpiło kopiowanie klucza do pojazdu i przez przyjęcie, że nie jest możliwe ustalenie daty kopiowania tego klucza do pojazdu oraz z pominięciem pozostałego materiału dowodowego, a w szczególności opinii prywatnej przedłożonej przez pozwanego; ustaleniu wartości ubezpieczonego mienia na podstawie opinii biegłego mgr M. J. (1), mimo, że biegły ustalając wartość pojazdu w dacie szkody nie skorygował ujemnie wartości rynkowej pojazdu i nie uwzględnił okoliczności, że pojazd pochodził z importu prywatnego, deklarowany przebieg pojazdu może budzić wątpliwości, brak dokumentacji serwisowej pojazdu a jego szczegółowy stan techniczny nie był znany.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części poprzez oddalenie powództwa w całości; zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu I i II instancji, według norm przepisanych; ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Poznaniu z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Powód wniósł o oddalenie apelacji pozwanego oraz o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

W toku postępowania apelacyjnego sąd odwoławczy dopuścił wnioskowany przez skarżącego dowód z opinii biegłego z dziedziny mechanoskopii na okoliczność kiedy doszło do dorobienia kluczyka samochodowego opisanego w opinii biegłego M. J. (1) numerem 1 oraz kiedy doszło do kodowania transponderów obu kluczyków i czy w tym samym czasie, a jeżeli stwierdzenie tych okoliczności na gruncie wiedzy technicznej nie jest możliwe, to dlaczego.

Opinię na tak sformułowane tezy wydał na piśmie biegły z dziedziny mechanoskopii R. R. (1) (k.275 – 285). Biegły przede wszystkim potwierdził wnioski opinii biegłego M. J. (1), w świetle których nie jest możliwe ustalenie, z przybliżeniem istotnym dla rozstrzygnięcia sprawy, kiedy został dorobiony kluczyk do skradzionego samochodu oznaczony w badaniach numerem 1. Ponadto biegły ustalił, że nie jest także możliwe ustalenie daty kodowania transponderów do obu kluczyków, a to w związku z usunięciem tych informacji z baz danych sieci sprzedaży i serwisu firmy (...).

W związku z wątpliwościami pozwanego do tej opinii biegły wydał opinie uzupełniające na piśmie (k. 311-314) a także ustnie na rozprawie apelacyjnej w dniu 24 września 2014r, w których w sposób rzeczowy i przekonujący ustosunkował się do wskazanych wątpliwości.

W ocenie Sądu Apelacyjnego wymienione opinie należy uznać za wiarygodne, pełnowartościowe dowody w sprawie, ostatecznie rozwiewające, w świetle wiedzy specjalnej, wątpliwości co do możliwości jednoznacznego ustalenia terminu skopiowania spornego kluczyka do ubezpieczonego pojazdu.

Opinie ta nie zostały podważone skutecznie przez strony, z których żadna nie żądała dalszego uzupełnienia postępowania dowodowego.

**Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:**

Apelacja okazała się bezzasadna.

Ustalenia faktyczne sądu I instancji, po przeprowadzeniu opisanego wyżej uzupełniającego postępowania dowodowego, nie budzą wątpliwości i stąd Sąd Apelacyjny przyjmuje je za podstawę własnego rozstrzygnięcia.

Ustalenia te nie zostały skutecznie wzruszone w apelacji, która stanowi w zasadzie dowolną polemikę z przeprowadzoną przez sąd orzekający oceną materiału dowodowego, co dotyczy w szczególności dowodu z opinii biegłego M. J. (1).

Tymczasem opinię ta należy, za sądem I instancji, uznać za rzetelną i wiarygodną, co dotyczy zarówno ustalenia przez biegłego wartości samochodu w dacie kradzieży, jak i niemożliwości stwierdzenia w przybliżonym choćby stopniu terminu dorobienia kluczyka do tego pojazdu.

Co do tej ostatniej okoliczności sąd odwoławczy dopuścił dowód z opinii innego biegłego tylko dlatego, że biegły J. formalnie nie jest wpisany na listę jako biegły z dziedziny mechanoskopii.

W szczególności wszelkie cechy dowolności noszą zarzuty apelacji skierowane przeciwko wnioskowi przedmiotowej opinii, związanym z przyjęciem przez biegłego odpowiednich wskaźników korygujących wartość samochodu według systemu (...)(...), przyjętego również w polisie ubezpieczeniowej jako podstawa ustalenia tej wartości w dacie ubezpieczenia.

Apelujący powiela tu analogiczne zarzuty podnoszone w postępowaniu przed sądem I instancji.

W związku z tym wymaga podkreślenia, że do zarzutów tych biegły w sposób rzeczowy, logiczny i przekonujący odniósł się na rozprawie w dniu 25 września 2013r.

Wnioski tej opinii oraz ich ocenę przeprowadzoną w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia sąd odwoławczy podziela w całej rozciągłości, co zwalnia z konieczności jej powielania.

Z kolei, zarówno w świetle opinii biegłego J., jak i opinii biegłego R., nie znalazła potwierdzenia teza pozwanego, jakoby kluczyk do samochodu, przekazany ubezpieczycielowi po kradzieży, został dorobiony w okresie trwania umowy ubezpieczenia.

Należy dodać, że oczywiste było tu odrzucenie prywatnej opinii inż. B. R. (akta szkodowe), w której stwierdzono, że kluczyk był dorabiany „w ostatnim, bliżej nieokreślonym czasie (do 6-miesiący)”.

Wnioski tej opinii w tym zakresie nacechowane są całkowitą dowolnością i arbitralnością a oparte są wyłącznie na zewnętrznych oględzinach kluczyków. Opinia ta nie zawiera żadnego uzasadnienia, mającego choćby pozory odwołania się do specjalnych wiadomości technicznych.

Nie doszło także do naruszenia wskazywanych w apelacji przepisów prawa materialnego.

W szczególności nie sposób zaaprobować przeprowadzanej w apelacji próby rozłożenia między stronami ciężaru dowodu (art. 6 kc).

Z istoty łączącego strony stosunku prawnego (umowy ubezpieczenia majątkowego) wynikało, że stroną powodową obciążał wyłącznie obowiązek wykazania (art. 6 kc w zw. z art. 805 § 1 i 2 pkt. 1 kc), że została zawarta między stronami umowa ubezpieczenia, że zapłacił składkę i że doszło do wypadku (zdarzenia) objętego tą umową, wskutek którego powstała szkoda w majątku ubezpieczonego.

Nie może ulegać wątpliwości, że powód tak zakreślonym obowiązkom w procesie podołał.

Poza sporem bowiem było, że strony łączyła umowa ubezpieczenia auto – casco, obejmująca odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń w przypadku szkody polegającej na kradzieży pojazdu.

Pozwany nie kwestionował także, że do tego rodzaju wypadku ubezpieczeniowego rzeczywiście doszło.

Z kolei, z przyczyn, o których była wyżej mowa, wysokość szkody majątkowej po stronie powoda została ostatecznie ustalona w oparciu o opinię biegłego M. J..

Natomiast pozwany miał obowiązek wykazać, że doszło do okoliczności, przewidzianych bądź to w ustawie, bądź w postanowieniach łączącej strony umowy, wyłączających odpowiedzialność ubezpieczyciela.

Nie może ulegać wątpliwości, że istnienia tego rodzaju okoliczności egzoneracyjnych strona pozwana w sprawie nie wykazała.

Całkowicie bezzasadny jest zarzut apelacji, dotyczący rzekomego niewykonania lub niewłaściwego wykonania przez powoda umowy ubezpieczenia, co miałyby polegać na zaniechaniu informowania przez niego zakładu ubezpieczeń o skopiowaniu jednego z kluczyków do ubezpieczonego pojazdu (art. 815 § 1 – 3 kc).

W pierwszej kolejności wymaga podkreślenia, że nie można powodowi zarzucić podania nieprawdziwych informacji co do skopiowania jednego z kluczyków w dacie składania wniosku o ubezpieczenia, czyli przed zawarciem umowy.

Z polisy – wniosku ubezpieczeniowego – wynika (k. 10), że od ubezpieczonego żądano wyłącznie wskazania ilości posiadanych kluczyków, bez podziału na oryginalne i dorobione, a obowiązku tego powód dopełnił.

Z kolei, z treści § 13 ust. 22 pkt. 2 b) o.w.u. (k. 33 – 37) wynika *expressis verbis*, że do zawarcia skutecznej umowy ubezpieczenia auto- casco nie było konieczne posiadanie wyłącznie oryginalnych kluczyków do samochodu.

Natomiast, jak słusznie przyjął Sąd Okręgowy, pozwany nie wykazał, mimo jednoznacznego zaprzeczenia temu przez powoda, aby zaistniały okoliczności, uzasadniające odmowę wypłaty odszkodowania z uwagi na fakt skopiowania kluczyka w trakcie trwania umowy ubezpieczenia i niepowiadomienia o tym ubezpieczyciela ( § 12 ust. 10 w zw. z § 12 5 pkt. 3 o.w.u.).

Ubocznie tylko można zauważyć, że pozwany jako profesjonalista miał wszelkie możliwości zarówno w zakresie sformułowania ogólnych warunków ubezpieczenia, lub choćby treści wniosku (polisy) ubezpieczeniowego w sposób zabezpieczający jego interesy a co najmniej dokonać szczegółowych oględzin kluczyków (wraz z ich techniczną dokumentacją) przed zawarciem umowy ubezpieczenia.

Niedopuszczalne jest natomiast następce obarczanie skutkami tego rodzaju zaniedbań samego ubezpieczonego.

Z tych przyczyn na podstawie art. 385 kpc oraz powołanych wyżej przepisów prawa materialnego Sąd Apelacyjny orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

O należnych stronie powodowej kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym orzeczono (punkt 2 wyroku) na podstawie przepisów art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc, przy uwzględnieniu § 2 ust. 1 i 2 oraz § 13 ust. 1 pkt. 2) w zw. z § 6 pkt. 6) Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu ( tekst. jedn. Dz. U. z 2013r, nr 461.).

***/-/ B. Wysocki /-/ M. Górecki /-/ M. Głowacka***